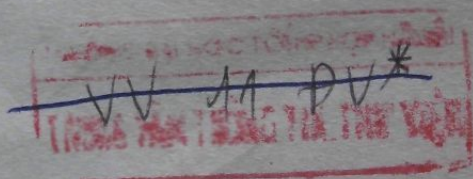

NGUYỄN THIỆN GIÁP (chủ biên)
ĐOÀN THIỆN THUẬT - NGUYỄN MINH THUYẾT

410
NG-G
1994

DẪN LUẬN NGÔN NGỮ HỌC

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

N^o W-D2/2334

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1994

MỤC LỤC

Trang

Lời nói đầu

5

Chương một

BẢN CHẤT VÀ CHỨC NĂNG CỦA NGÔN NGỮ

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Bản chất của ngôn ngữ	8
A. Ngôn ngữ là một hiện tượng xã hội	8
B. Ngôn ngữ là một hiện tượng xã hội đặc biệt	13
II. Chức năng của ngôn ngữ	17
A. Ngôn ngữ là phương tiện giao tiếp trọng yếu nhất của con người	17
B. Ngôn ngữ là phương tiện của tư duy	17

Chương hai

NGUỒN GỐC VÀ SỰ PHÁT TRIỂN CỦA NGÔN NGỮ

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Nguồn gốc của ngôn ngữ	25
A. Nội dung và phạm vi của vấn đề	25
B. Một số giải thuyết về nguồn gốc của ngôn ngữ	26
C. Vấn đề nguồn gốc của ngôn ngữ	29
II. Sự phát triển của ngôn ngữ	35
A. Quá trình phát triển của ngôn ngữ	35
B. Cách thức phát triển của ngôn ngữ	42
C. Những nhân tố khách quan và chủ quan làm cho ngôn ngữ biến đổi và phát triển	44

Chương ba

NGÔN NGỮ LÀ MỘT HỆ THỐNG TÍN HIỆU ĐẶC BIỆT

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Hệ thống và kết cấu của ngôn ngữ	52
A. Khái niệm hệ thống và kết cấu	52
B. Các loại đơn vị chủ yếu của ngôn ngữ	53
C. Những kiểu quan hệ chủ yếu trong ngôn ngữ	54

II. Ngôn ngữ là một hệ thống tín hiệu đặc biệt	55
A. Bản chất tín hiệu của hệ thống ngôn ngữ	55
B. Ngôn ngữ là một hệ thống tín hiệu đặc biệt	57

Chương bốn

TỪ VỰNG

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Các đơn vị từ vựng	60
A. Từ là đơn vị cơ bản của từ vựng	60
B. Từ vị và các biến thể	63
C. Cấu tạo từ	65
D. Ngữ - đơn vị từ vựng tương đương với từ	71
II. Ý nghĩa của từ và ngữ	76
A. Phân biệt ý, nghĩa và ý nghĩa	76
B. Sự biến đổi ý nghĩa của từ ngữ	81
C. Kết cấu ý nghĩa của từ	88
D. Hiện tượng đồng âm	94
Đ. Hiện tượng đồng nghĩa	100
E. Hiện tượng trái nghĩa	104
G. Trường nghĩa	108
III. Các lớp từ vựng	113
A. Từ vựng toàn dân và từ vựng hạn chế về mặt xã hội và lãnh thổ.	113
B. Từ vựng tích cực và từ vựng tiêu cực	125
C. Từ bản ngữ và từ ngoại lai	129
IV. Vấn đề hệ thống hóa từ vựng trong các từ điển	135
A. Từ điển khái niệm và từ điển ngôn ngữ	135
B. Từ điển biểu ý và từ điển biểu âm	135
C. Từ điển giải thích và từ điển đối chiếu	142
D. Từ điển từ nguyên và từ điển lịch sử	144

Chương năm

NGỮ ÂM

(Đoàn Thiện Thuật viết)

I. Các sự kiện của lời nói	147
A. Âm thanh của lời nói. Bản chất và cấu tạo	147
B. Nguyên âm	156

C. Phụ âm	166
D. Các hiện tượng ngôn điệu	179
D Sự biến đổi ngữ âm trong lời nói	198
II. Sự khu biệt trong mặt biểu đạt của ngôn ngữ	202
A. Âm vị, âm tố và các biến thể của âm vị	202
B. Nét khu biệt	204
C. Phương pháp xác định âm vị và các biến thể của âm vị	208

Chương sáu

NGŨ PHÁP

(Nguyễn Minh Thuyết viết)

I. Ý nghĩa ngữ pháp	214
A. Ý nghĩa ngữ pháp là gì ?	214
B. Các loại ý nghĩa ngữ pháp	216
II. Phương thức ngữ pháp	218
A. Phương thức ngữ pháp là gì ?	218
B. Các phương thức ngữ pháp phổ biến	219
III. Phạm trù ngữ pháp	227
A. Phạm trù ngữ pháp là gì ?	227
B. Các phạm trù ngữ pháp phổ biến	228
IV. Phạm trù từ vựng – ngữ pháp	239
A. Phạm trù từ vựng – ngữ pháp là gì ?	239
B. Các phạm trù từ vựng – ngữ pháp phổ biến	243
V. Quan hệ ngữ pháp	252
A. Quan hệ ngữ pháp là gì ?	252
B. Các kiểu quan hệ ngữ pháp	253
C. Tính tăng bậc của các quan hệ ngữ pháp trong câu và cách mô tả chúng bằng sơ đồ	257
VI. Đơn vị ngữ pháp	259
A. Khái niệm	259
B. Hình vị	261
C. Từ	264
D. Cụm từ	264
E. Câu	266

CHỮ VIẾT

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Khái niệm về chữ viết	276
II. Các kiểu chữ viết	281
A. Chữ ghi ý	281
B. Chữ ghi âm	285

Chương tám

CÁC NGÔN NGỮ THỂ GIỚI

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Phân loại các ngôn ngữ theo nguồn gốc	289
A. Cơ sở phân loại các ngôn ngữ theo nguồn gốc	289
B. Phương pháp so sánh - lịch sử	290
C. Một số họ ngôn ngữ chủ yếu	294
II. Phân loại ngôn ngữ theo loại hình	298
A. Cơ sở phân loại	298
B. Phương pháp so sánh - loại hình	298
C. Các loại hình ngôn ngữ	299

Chương chín

NGÔN NGỮ HỌC

(Nguyễn Thiện Giáp viết)

I. Sự hình thành và phát triển của ngôn ngữ học	306
II. Đối tượng và nhiệm vụ của ngôn ngữ học	311
A. Đối tượng của ngôn ngữ học	311
B. Nhiệm vụ của ngôn ngữ học. Các ngành, các bộ môn của nó.	312
III. Mối quan hệ của ngôn ngữ học với các khoa học khác	315
Tài liệu sách tham khảo	317